

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань
та самостійної роботи з дисциплін

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ,
БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ТА
БЮДЖЕТУВАННЯ

*(для студентів всіх форм навчання
за напрямом 6.030601 – Менеджмент)*

Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2015

Методичні вказівки до проведення практичних занять та самостійної роботи з курсів «Бізнес-планування», «Бізнес-планування та бюджетування» (для студентів всіх форм навчання за напрямом 6.030601 – Менеджмент) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: О. П. Колонтаєвський. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 20 с.

Укладач: О. П. Колонтаєвський

Рецензент: проф., д.е.н. М. М. Новікова

Рішення засідання кафедри менеджменту і адміністрування протокол № 1 від 31.08.2015р.

Загальні вказівки

Робота студентів з дисципліни «Бізнес-планування» та «Бізнес-планування та бюджетування» організується відповідно до навчального плану за фахом «Менеджмент організацій» і включає в себе:

- а) виконання практичних завдань;
- б) самостійну роботу студентів в аудиторіях під керівництвом викладача.

По кожній темі дисципліни (див. робочу програму) передбачено виконання практичних завдань, рішення 1-2 задач, проведення викладачем опитування з теоретичної частини прочитаних ним лекцій.

Студенти вибирають номер свого завдання (варіант) відповідно до даних таблиць додатку за останньою і передостанньою цифрами номера залікової книжки.

Практичне заняття 1

Тема «Планування потреби в матеріалах з використанням балансового методу»

Мета: Придбання практичних навичок планування з використанням балансового методу.

Завдання 1

Визначити пріоритетність використання заходів з економічної точки зору у двох ситуаціях: а) при надлишку ресурсів; б) при недостатці ресурсів. Заходи для першої ситуації: скорочення обсягу виробництва, зниження цін, реклама, пошуки нових ринків, підвищення або зміна якості. Заходи для другої ситуації: будівництво нових потужностей, придбання, впровадження передових технологій з метою зниження питомих витрат, пошук внутрішніх резервів зниження витрат (підвищення продуктивності), адміністративне скорочення обсягу виробництва.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

Якості критерій пріоритетності заходів з економічної точки зору в обох ситуаціях використати величину витрат на впровадження заходу та його результативність.

Завдання 2

Скласти баланс потреби в хлорі й визначити кількість засобів, які необхідно вкласти в оборотні фонди у плановому році для забезпечення процесу виробництва, якщо у звітному році вже оплачено й у плановому році надійде Z тонн хлору. Хлор необхідний для очищення 30 млн. м³ води. На 1000 м³ води витрачається 7 кг хлору при його ціні 2000 грн. за 1 тонну. Залишок на початок року X тонн, на кінець року Y (крім страхового запасу). Страховий запас повинен забезпечити можливість роботи підприємства протягом 2-х тижнів. Вихідні дані за варіантами представлені в таблиці А.1 додатку А.

1. Визначаємо виробничу потребу ($ПП$) на планований рік як добуток норми витрати (H) на обсяг води, що очищається (Q_v):

$$ПП = H * Q_v. \quad (1)$$

2. Визначаємо необхідний страховий запас ($СЗ$) як добуток виробничої потреби й кількості тижнів ($КН$), поділений на загальне число тижнів у році ($ЧН$):

$$СЗ = (ПП * КН) / ЧН. \quad (2)$$

3. Складаємо перший варіант балансу (див. табл. 1).

Таблиця 1 – Баланс матеріалів

Ресурси	Кількість	Розподіл ресурсів	Кількість
1		1	
2		2	
Разом		Разом	

4. Визначаємо недолік матеріалів.

Практичне заняття 2

Тема «Оцінка ризиків проекту»

Мета: Придбання практичних навичок з проведення ризик-аналізу проекту.

Метою аналізу проектних ризиків є надання оцінки всім видам ризиків проекту, а також визначення:

- а) можливих шляхів зниження ризиків;
- б) ступеня доцільності реалізації проекту за наявного рівня ризику та способів його зниження.

Аналіз проектних ризиків передбачає вирішення таких завдань:

- виявлення ризиків проекту;
- оцінка ризику проекту;
- визначення чинників, що впливають на ризик;
- пошук шляхів скорочення ризику;
- врахування ризику при оцінці доцільності реалізації проекту;
- врахування ризику при оцінці доцільності реалізації способу фінансування проекту.

При оцінці проектів передбачається, що всі вихідні величини, зокрема величини грошових потоків відомі або можуть бути точно визначені. У реальній ситуації такого практично не буває. Параметри, що визначають величину грошових потоків, можуть набувати значень, які помітно відхиляються від очікуваних.

Методологічною базою аналізу і ризику інвестиційних проектів є розгляд вихідних даних як очікуваних значень певних випадкових величин з відомими законами імовірнісного розподілу.

Закон розподілу характеризується кількома показниками, зокрема математичним очікуванням, дисперсією, середньоквадратичним відхиленням, коефіцієнтом варіації.

Завдання 1

Доходність певного інвестиційного проекту може характеризуватися наведеним нижче законом розподілу:

Таблиця 2 – Розподіл доходу проекту за ймовірністю одержання

Ймовірність одержання доходу (P)	Рівень очікуваного доходу (X) (умовн. од.)
0,2	200
0,5	800
0,3	1000

1. Провести розрахунок ризик-аналізу.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

Математичним очікуванням, або середнім очікуваним значенням випадкової величини X називається число, яке дорівнює сумі добутків усіх можливих значень величини (x) на відповідні ймовірності (P_i) їхнього виникнення:

$$M(X) = X_1 P_1 + X_2 P_2 + \dots + X_n P_n \quad (3)$$

де $M(X)$ – математичне очікування (очікувана доходність);

X_1, X_2, \dots, X_n – рівень очікуваного прибутку (X);

n – кількість станів;

P_1, P_2, \dots, P_n – ймовірність одержання прибутку (P).

Однак математичне очікування ще не є повною характеристикою випадкової величини. Для більш повної її характеристики необхідно використовувати й інші числові характеристики.

Для характеристик ризику як міри невизначеності застосовують такі показники:

1) дисперсія ($D(x)$) – це середньозважена величина квадратів відхилень дійсних результатів від середніх очікуваних:

$$D(x) = p[x - M(x)]^2; \quad (4)$$

2) середньоквадратичне відхилення ($\sigma(x)$):

$$\sigma(x) = \sqrt{D(x)} \quad (5)$$

Чим більше квадратичне відхилення, тим більший ризик інвестицій у проект.

3) коефіцієнт варіації ($Var(x)$) – це відношення середньоквадратичного відхилення до середньої арифметичної, що показує ступінь відхилення отриманих значень:

$$V_{ar} = \frac{\sigma(x)}{M(x)} \cdot 100\%. \quad (6)$$

Коефіцієнт варіації є відносною величиною і абсолютні значення показників не впливають на його значення. Коефіцієнт варіації змінюється у межах від 0 до 100%. Чим більший коефіцієнт, тим більша мінливість ознаки. Коефіцієнт варіації показує частку ризику на одиницю очікуваної доходності.

Завдання 2

Найчастіше як міру ризику використовують середньоквадратичне відхилення. Чим більше його значення, тим більший ризик. Розглянемо інвестиційні проекти А і В, закони розподілу NPV яких наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 – Розрахунок середнього очікуваного значення NPV для двох проектів

Проект А		Проект В	
Можливі значення NPV (X _A)	Відповідні ймовірності (P _A)	Можливі значення NPV (X _B)	Відповідні ймовірності (P _B)
100	0,2	-7200	0,2
500	0,4	1000	0,3
700	0,3	3000	0,3
1500	0,1	5000	0,2

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

Середньоквадратичне відхилення визначають як корінь квадратний з дисперсії за формулою (5).

Існують інші, спрощені методи визначення ступеня ризику.

З погляду інвестора кількісно ризик характеризує імовірнісну оцінку максимальної і мінімальної величини доходу, який може бути отриманий унаслідок капіталовкладень. При цьому чим більший діапазон між цими величинами при рівній імовірності настання подій, тим вищий ступінь ризику.

Тоді для розрахунку показників дисперсії, середньоквадратичного відхилення та варіації використовують такі формули:

$$D(x)^2 = P_{max}(X_{max} - \bar{M})^2 + P_{min}(\bar{M} - X_{min})^2 ; \quad (7)$$

$$\sigma(x) = \sqrt{D(x)^2} ; \quad (8)$$

$$Var = \frac{\pm \sigma(x)}{M} , \quad (9)$$

де $D(x)$ – дисперсія;

P_{max} – імовірність отримання максимального прибутку (доходу, рентабельності);

X_{max} – максимальна величина прибутку (доходу, рентабельності);

\bar{M} – середня математично, очікувана величина прибутку (доходу, рентабельності);

P_{min} – імовірність отримання мінімального прибутку (доходу, рентабельності);

X_{min} – мінімальна величина прибутку (доходу, рентабельності);

$\sigma(x)$ – середньоквадратичне відхилення;

V – коефіцієнт варіації.

Завдання 3

Вибрати найменш ризикований варіант капіталовкладень з двох, дані яких наведені нижче.

Перший варіант. Прибуток при середній величині 23 тис. грн. коливається у межах від 12 до 24 тис. грн. Імовірність отримання мінімального прибутку становить 15% максимального - 20%.

Другий варіант. Прибуток при середній величині 18 тис. грн. коливається у межах від 11 до 20 тис. грн. Імовірність отримання мінімального прибутку дорівнює 30%, максимального – 25%.

Практичне заняття 3

Тема «Фінансове планування і прогнозування діяльності підприємства»

Мета: Вміти порівнювати результати фінансової діяльності організації поточного року з попередніми періодами, визначати зміни, встановлювати тенденції;

– порівнювати результати фінансової діяльності однієї фірми з відповідними результатами інших фірм у галузі.

Економічний потенціал підприємства характеризується з позицій майнового й фінансового становища підприємства. Для цього необхідно проаналізувати такі показники: коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт платоспроможності, коефіцієнт рентабельності.

Завдання 1

Визначити платоспроможність підприємства на підставі наступних даних: кошти в касі – 2000 грн.; на поточному рахунку – 618000 грн.; готова продукція – 318000 грн.; розрахунки за товари відвантажені, строк оплати яких ще не настав – 680000 грн.; інші оборотні активи – 8000 грн.; короткострокові кредити банку – 1160000 грн.; кредити, не погашені в строк, – 32000 грн.; кредитори – 840000 грн.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

Коефіцієнти ліквідності.

Ліквідність підприємства – це його здатність виконувати свої короткострокові зобов'язання, спроможність активів фірми перетворюватися в готівку.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{a.l}$):

$$K_{a.l} = \text{грошові кошти/поточні пасиви} \quad (10)$$

Рекомендоване значення $K_{a.l} = 0,2$.

Проміжний коефіцієнт ліквідності ($K_{np.l}$):

$$K_{np.l} = \text{грошові кошти} + \text{дебіторська заборгованість} / \text{поточні пасиви} \quad (11)$$

Критичне значення $K_{np.l} = 0,5-0,7$

Коефіцієнт термінової ліквідності ($K_{m.l}$):

$$K_{m.l} = \text{грошові кошти, розрахунки та інші активи} - \text{Запаси} / \text{поточні пасиви} \quad (12)$$

Рекомендоване значення = 1.

Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття балансу) ($K_{n.б}$):

$$K_{n.б} = \text{Оборотні активи} / \text{поточні пасиви} \quad (13)$$

Рекомендоване значення $K_{n.б} = 2$.

Загальний коефіцієнт автономії ($K_{з.а}$):

$$K_{з.а} = \text{Капітал та резерви} / \text{Баланс (загальна сума капіталу)}. \quad (14)$$

Рекомендоване значення $K_{об} > 0,6$.

Коефіцієнти платоспроможності.

Платоспроможність – це здатність фірми виконувати свої довгострокові зобов'язання в міру настання строків платежів. До основних коефіцієнтів платоспроможності належать:

1) **коефіцієнт заборгованості** (цей показник характеризує частку залучених засобів у загальній сумі активів фірми, тобто допомагає оцінити фінансову стійкість фірми. Бажано, щоб цей показник не перевищував 50%):

$$K_з = \text{загальна сума зобов'язань} / \text{загальна сума активів} * 100; \quad (15)$$

2) **коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів**

(показує здатність фірми повернути борги й відшкодувати збитки за рахунок власного капіталу. Бажано, щоб це співвідношення було на рівні 25%):

$$K_{с.з.в.к} = \text{загальна сума зобов'язань} / \text{власний капітал} * 100 \quad (16)$$

Коефіцієнт рентабельності. Показники рентабельності характеризують здатність фірми отримувати прибуток на вкладений капітал. До основних показників рентабельності належать:

Рентабельність продаж (P_n):

$$P_n = \text{балансовий прибуток} / \text{виторг від реалізації продукції} * 100\%. \quad (17)$$

Рентабельність продукції (P_{np}):

$$P_{np} = \text{балансовий прибуток} / \text{собівартість продукції} * 100\%. \quad (18)$$

Коефіцієнт валового прибутку (характеризує потенційну доходність фірми)

$$K_{в.n} = \text{валовий прибуток} / \text{обсяги продажу}. \quad (19)$$

Коефіцієнт операційного прибутку ($K_{o.n}$) (дає змогу точніше відобразити прибутковість виробничої діяльності фірми)

$$K_{o.n} = \text{операційний прибуток} / \text{обсяги продажу}. \quad (20)$$

Коефіцієнт чистого прибутку ($K_{ч.п}$) (є основним показником рентабельності, оскільки характеризує реальну прибутковість діяльності фірми):

$$K_{ч.п} = \text{чистий прибуток} / \text{обсяги продажу}. \quad (21)$$

Окупність власного капіталу ($O_{в.к}$) (дає змогу оцінити прибутковість вкладення коштів у започатковуваний бізнес):

$$O_{в.к} = \text{чистий прибуток} / \text{власний капітал}. \quad (22)$$

Завдання 2

Існують три варіанти вкладення капіталу (див. табл. 4). Знайти найбільш ефективний варіант вкладення капіталу.

Таблиця 4 – Вихідні дані

Показники	Варіанти		
	1	2	3
Інвестиції, тис. грн.	22500	27600	19700
Витрати виробництва на одиницю виробу, грн.	13600	14700	13700
Річний обсяг виробництва, тис. шт.	700	1100	2500

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

Найбільш ефективний варіант розраховують за формулою

$$C + E_n K, \quad (23)$$

де C – річні витрати виробництва на одиницю виробу;

K – інвестиції;

E_n – коефіцієнт економічної ефективності, приймаємо 0,1.

Завдання 3

Використовуючи наступні дані, розрахувати: показник поточної платоспроможності, коефіцієнт покриття і показник забезпеченості власними оборотними засобами, зробити висновок щодо присутності ознак фіктивного банкрутства підприємства. Для виконання завдання зазначені показники слід розраховувати на початок та на кінець звітної періоду. Встановлені показники проаналізувати (див. табл. 5).

Таблиця 5 – Вихідні дані

Показник	Код рядка	Сума, тис. грн.	
		Початок звітнього періоду	Кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершене будівництво	020	1220	1550
Довгострокові фінансові інвестиції:	040		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	345	870
інші фінансові інвестиції	045	395	80
Усього за розділом I	080	1960	2500
II. Оборотні активи			
Незавершене виробництво	120	1905	2364
Поточні фінансові інвестиції	220	350	340
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	40	40
в іноземній валюті	240	5	6
Усього за розділом II		2300	2750
Інші оборотні активи III		118	135
Поточні зобов'язання	620	2394	3606
Рентабельність, %		0,02	-8
Власний капітал	380	2202	2645

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

Розраховуємо поточну платоспроможність підприємства:

$$P_n = A_{40} + A_{45} + A_{220} + A_{230} + A_{240} - P_{620}, \quad (24)$$

де A_{40} – довгострокові фінансові вкладення;

A_{45} – інші фінансові інвестиції;

A_{220} – поточні фінансові інвестиції;

A_{240} – грошові кошти в іноземній валюті;

P_{620} – поточні зобов'язання.

$$K_n = P_a / P_z ; \quad (25)$$

де K_n – коефіцієнт покриття;

P_a – поточні активи;

P_z – поточні зобов'язання.

$$K_z = (P_{380} - A_{080}) / A_{обр. акт} \quad (26)$$

де K_z – коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами;

P_{380} – власний капітал;

A_{080} – необоротні активи;

A_{260} – оборотні активи.

Завдання 4

Розрахувати річний фонд заробітної плати різних категорій персоналу виробництва.

Вихідні дані:

Промислово-виробничий персонал – усього 98 осіб.

Керівники – 4, спеціалісти – 2.

Робітники (усього) – 92, з них: основні виробничі робітники – 60, ремонтний і черговий персонал – 13, допоміжні робітники – 19. Фонд заробітної плати розраховується, виходячи із середньомісячної заробітної плати, що склалася в даній промисловості: керівники – 1250 грн., спеціалісти – 920 грн., робітник – 670 грн.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

Заповнити таблицю. Визначити разом.

Категорії персоналу	Чисельність персоналу, осіб	Середньомісячна заробітна плата, грн	Річний фонд заробітної плати, грн
керівники			
спеціалісти			
робітники			
разом			

Практичне заняття № 4

При здійсненні аналізу фінансового стану підприємства слід приділити увагу такому показнику, як ймовірності банкрутства («рахунок – Z» Альтмана), який відображає фінансову стійкість підприємства.

Банкрутство підприємства – це такий його фінансовий стан, який характеризується неспроможністю суб'єкта підприємницької діяльності задовольнити в установлені для цього строки пред'явлені до нього з боку кредиторів вимоги і виконати зобов'язання перед бюджетом, що зумовлено недостатністю наявних активів у ліквідній формі.

Види банкрутства: приховане; фіктивне; умисне; комерційне; технічне.

Завдання 1

Спрогнозувати ймовірність банкрутства підприємств, використовуючи – «рахунок – Z» Альтмана, якщо

1. Валюта балансу – 772,631 грн;
2. Дт. заборгованість – 270,600 грн;
3. Грошові кошти – 17,437 грн;
4. Товарно-матеріальні засоби – 51,476 грн;
5. Інші оборотні засоби – 112,600 грн
6. Нерозподілений прибуток – 116,764 грн;
7. Чистий прибуток – 81,825 грн;
8. Ринкова вартість всіх акцій – 318,000 грн.
9. Виручка від реалізації – 1,440,000 грн.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

«Рахунок – Z» Альтмана оцінюється за наступним показником:

$$Z = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + x_5, \quad (27)$$

де x_1 – обіговий капітал / активи підприємства;

x_2 – нерозподілений прибуток / активи підприємства;

x_3 – прибуток від реалізації продукції / активи підприємства;

x_4 – ринкова вартість власного капіталу (або ринкова вартість акцій) / активи підприємства

x_5 – прибуток від основної діяльності / активи підприємства.

Залежно від величини показника **Z** прогнозується ймовірність банкрутства підприємства:

Значення показника Z	Ймовірність банкрутства
до 1,8	Дуже висока
1,81 – 2,70	Висока
2,71 – 2,99	Можлива
3,00 і більше	Низька

Завдання 2

Розрахувати коефіцієнт відновлення платоспроможності за період 6 міс., якщо значення коефіцієнта поточної ліквідності на початок звітної періоду становило 1,8, а на кінець – 2,1.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

Коефіцієнт відновлення платоспроможності підприємства знаходять за формулою:

$$K_{en} = \frac{K_n + 6/T(K_n - K_{nn})}{2}, \quad (28)$$

де K_n – коефіцієнт покриття на кінець поточного періоду;

K_{nn} – коефіцієнт покриття на початок поточного періоду;

2 – нормативне значення коефіцієнт покриття;

T – звітний період;

6 – період відновлення платоспроможності (місяців).

Якщо $K_{en} > 1$, то підприємство має змогу відновити свою платоспроможність.

Якщо $K_{en} < 1$, то така можливість відсутня.

ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗВ'ЯЗУВАННЯ

Задача 1

Визначити показники фінансового стану підприємства за даними балансу підприємства, тис. грн.: оборотні активи – 600, короткострокові зобов'язання – 3500, капітал, фонди і резерви – 6500, сума довгострокових позикових коштів – 900, основні засоби й необоротні активи – 4900.

Задача 2

Визначити зміну абсолютного коефіцієнта ліквідності й загального коефіцієнт покриття протягом року на підставі таких даних підприємства: запаси і витрати на початку року – 2280 грн.; у кінці року – 2510 грн.; грошові кошти, розрахунки та інші активи на початку року – 1180 грн.; в кінці – 1996 грн.; розрахунки та інші пасиви на початку року – 2560 грн.; в кінці – 2984 грн.

Задача 3

За даними балансу підприємства визначити показники його платоспроможності: кошти на поточному рахунку – 40000 грн.; дебіторська заборгованість – 5000 грн.; запаси й витрати – 84000 грн.; готівка в касі – 300 грн.; короткострокові пасиви – 60000 грн.; короткострокові фінансові вкладення – 10000 грн.

Задача 4

Існують два варіанти вкладення капіталу. За варіантом А при капітальних вкладеннях у 120000 грн. прибуток складатиме 70000 грн., за варіантом В при капітальних вкладеннях у 180000 грн. річний прибуток – 110000 грн.

Знайти найбільш ефективний варіант вкладення капіталу.

Задача 5

АТ “Онiкс” і АТ “Алмаз” планують вкласти капітал у цінні папери. Власні засоби АТ “Онiкс” складають 500 000 грн., а сума можливого збитку – 350000 грн. Власні засоби АТ “Алмаз” складають 8000 тис. грн., можливий збиток – 2000 тис. грн. Яке з підприємств здійснює менш ризиковане вкладення капіталу? Висловіть своє відношення до зазначених вище варіантів його вкладення.

Задача 6

Спрогнозувати ймовірність банкрутства підприємств, використовуючи Z – рахунок Альтмана, якщо сума витрат і запасів – 200000 грн., грошові кошти та дебіторська заборгованість – 50000 грн., виручка від реалізації продукції – 150000 грн., прибуток – 75000 грн., нерозподілений прибуток – 10000 грн., ринкова вартість всіх акцій – 500000 грн., валюта балансу – 950000 грн.

Задача 7

Фірма “Онiкс” позичила в банку “Фiнанси i кредит” 10 000 дол. США на 3 мiс. пiд 12% рiчних. Проценти виплачуються наперед. Яку суму отримає АТ “Онiкс”? Яку суму фірма повинна буде повернути?

Задача 8

Визначити очiкуваний прибуток вiд новостворюваного виробництва гофрокартону й гофротари. Вихiднi данi: собiвартiсть 1000м^2 становитиме: гофрокартону 623,5грн., гофротари 687,8 грн; обсяг виробництва продукцiї (млн. м^2) за рiк: гофрокартону – 32000, гофротари – 29600, рiвень рентабельностi 15%, вiдходи виробництва: гофрокартону – 1210 тонн, гофроящики – 2770, цiна за одиницю – 120 грн.

Задача 9

Визначити змiну коефiцiєнта рентабельностi авансованого капiталу в динамiцi й дати оцiнку отриманим результатам, якщо вартiсть майна на кiнець звітнього року склала 2564 грн., а отриманий за рiк балансовий прибуток – 124000 грн. На кiнець планового року очiкується вартiсть майна в сумi 5692 грн., а балансовий прибуток – 102000 грн.

Додаток А

Таблиця А.1 – Вихідні дані до практичного заняття № 1

Найменування	Значення за варіантами									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Поставка хлору (Z), тонн	20	25	30	35	15	30	25	35	40	20
Залишок на початок року (X) тонн	3	4	2	5	4	3	6	5	4	3
Залишок на кінець року (Y), тонн	4	5	6	4	7	8	5	6	4	5

Таблиця А.2 – Вихідні дані до практичного заняття № 1

Найменування	Значення за варіантами									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Поставка хлору (Z), тонн	50	45	40	35	25	40	45	45	40	50
Залишок на початок року (X) тонн	5	3	5	5	5	4	5	7	4	4
Залишок на кінець року (Y), тонн	6	5	6	7	7	7	5	6	7	7

Таблиця А.3 – Вихідні дані до практичного заняття № 1

Найменування	Значення за варіантами									
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Поставка хлору (Z), тонн	60	35	50	55	25	50	45	55	30	40
Залишок на початок року (X) тонн	5	6	5	7	8	7	5	6	5	4
Залишок на кінець року (Y), тонн	8	5	7	5	5	6	5	7	4	6

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: навчальний посібник / Покропивний С.Ф.; Соболев С.М.; Швиданенко Г. О.; Дерев'янка О.Г. – 2-е вид., доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 379с.
2. Бизнес-план: Методические материалы. / Под ред. Н.А. Колесниковой– М., 2002. – 256 с.
3. Бизнес-планирование / Под ред. В.М. Попова. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 672 с.
4. Гетало В.П. Бізнес-планування: навчальний посібник / Гетало В.П.; Гончаров Г.О.; Колісник А.В. – К.: ВД "Професіонал", 2008. – 240 с.
5. Горемыкин В.А. Бизнес-план: Методика разработки. 25 реальных образцов бизнес-плана. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Ось-89, 2005. – 592 с.
6. Любанова Т.П., Мясоедова Л.В., Грамотенко Т.А., Олейникова Ю.А. Бизнес-план: Уч.-метод. пособие. – М.: Книга-сервис, 2003. – 96 с.
7. Попов В.М. Сборник бизнес-планов: С рекомендациями и комментариями: учебно-методическое пособие / Попов В.М., Ляпунов С.И., Зверев А.А., Млодик С.Г.; Под ред. В.М. Попова и С.И. Ляпунова. – 5-е изд., перераб. – М.: УНОРУС, 2005. – 336 с.
8. Тарасюк Г.М. Бізнес-план: Розробка, обґрунтування та аналіз / Тарасюк Галина Миколаївна; Шваб Людмила Іллівна. – К.: "Каравела", 2003. – 432 с.
9. Тарасюк Г.М. Бізнес-план: Розробка, обґрунтування та аналіз: Навчальний посібник / Тарасюк Г.М. – К.: "Каравела", 2008. – 280с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань
та самостійної роботи з дисциплін

**БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ,
БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ**

*(для студентів всіх форм навчання
за напрямом 6.030601 – Менеджмент)*

Укладач **КОЛОНТАЄВСЬКИЙ** Олег Петрович

Відповідальний за випуск *М. М. Новікова*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2015 , поз. 352 М

Підп. до друку 06.11.2015р.

Друк на ризографі

Зам. №

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 1,2

Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014 р.